

Framställning till riksdagen 2018/19:RB2

Riksbanksfullmäktiges förslag till vinstdisposition 2018 med mera

Sammanfattning

Enligt 10 kap. 3 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank ska riksbanksfullmäktige lämna förslag till riksdagen och Riksrevisionen om hur Riksbankens vinst ska disponeras.

Fullmäktige tillämpar sedan flera år en vinstutdelningsprincip som i korthet innebär att 80 procent av Riksbankens genomsnittliga resultat för de senaste fem åren ska levereras till statskassan. Resultatet beräknas exklusive valutakurs- och guldvärdeeffekter men inklusive de prisseffekter som redovisas på värde regleringskontot i balansräkningen. För 2018 föreslår fullmäktige en inleverans om 3 800 miljoner kronor.

I fullmäktiges verksamhetsberättelse för 2018 redovisas övergripande vilka ärenden som behandlades vid fullmäktiges sammanträden (tio tillfällen) under året och vilken information som fullmäktige fick vid sammanträdena. Verksamhetsberättelsen beskriver även hur fullmäktige har bedrivit sin kontrollerande funktion.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Förslag till riksdagsbeslut	3
Förslag till vinstdisposition för 2018	4
Fullmäktiges verksamhetsberättelse	6
<i>Bilaga</i>	
Beräkning av Riksbankens vinstdisposition 2018.....	11

Förslag till riksdagsbeslut

Fullmäktige föreslår att riksdagen fastställer förslaget till disposition av Riksbankens vinst för räkenskapsåret 2018.

Resultatet för 2018 uppgår till 3 522 miljoner kronor. Fullmäktige föreslår följande disposition av Riksbankens vinst:

- 3 800 miljoner kronor levereras in till statskassan.
- 1 306 miljoner kronor förs till Riksbankens dispositionsfond.
- 1 584 miljoner kronor förs från Riksbankens resultatutjämningsfond.

Fullmäktige föreslår även att inleveransen görs senast en vecka efter riksdagens beslut, lämpligen i samband med att Riksbanken genomför den veckovisa öppna marknadsoperationen.

Stockholm den 15 februari 2019

På fullmäktiges vägnar

SUSANNE EBERSTEIN

/Maria Svalfors

Susanne Eberstein (ordförande), Michael Lundholm (vice ordförande), Hans Hoff, Hans Birger Ekström, Bo Broman, Marie Granlund, Peter Helander, Ali Esbati, Chris Heister, Mikael Eskilandersson och Caroline Helmersson Olsson.

Eva Julin och Henrik Gardholm har varit föredragande.

Förslag till vinstdisposition för 2018

Riksdagen godkände i anslutning till sin behandling av Riksbankens förvaltning för 2017 (bet. 2017/18:FiU23) att vinstdispositionen för året baserades på 1988 års vinstutdelningsprincip med de kompletteringar av principen som har genomförts sedan dess. Detta var också fullmäktiges förslag. Principen innebär i korthet att 80 procent av det genomsnittliga resultatet för de senaste fem åren, exklusive valutakurs- och guldvärdeeffekter men inklusive de pris-effekter som redovisas på värderegleringskontot i balansräkningen, ska levereras in till statskassan. Valutakurs- och guldvärdeeffekterna samt, i normalfallet, 10 procent av det justerade genomsnittliga resultatet ska föras till eller från dispositionsfonden. Det belopp som återstår efter detta förs till eller från resultatutjämningsfonden. För 2018 tillämpar fullmäktige samma beräkningsgrund.

Fullmäktige har i enlighet med 10 kap. 3 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank fått en redovisning för räkenskapsåret 2018 från direktionen. Fullmäktige konstaterar att Riksbanken redovisar en vinst för 2018 på 3 522 miljoner kronor. I enlighet med 1988 års vinstutdelningsprincip och kompletteringarna av denna görs följande justeringar av det redovisade resultatet vid beräkningen av det inleveransgrundande resultatet:

- Det redovisade resultatet har påverkats positivt av en valutakursvinst om 826 miljoner kronor. Denna vinst exkluderas vid beräkningen.
- Det redovisade resultatet har inte påverkats av någon guldvärdeeffekt, och därför görs heller ingen justering för någon sådan effekt.
- En prisvinst om 3 764 miljoner kronor har bokförts som en pris-effekt-ökning på värderegleringskontot i balansräkningen. Fullmäktige har inkluderat denna vinst vid beräkningen av vinstdispositionen.

Fullmäktige föreslår enligt redovisningen nedan en inleverans till statskassan om 3 800 miljoner kronor.

Valutakursvinsten förs till dispositionsfonden. Dit förs även 10 procent av det genomsnittliga justerade resultatet. Eftersom den föreslagna inleveransen och överföringen till dispositionsfonden är högre än årets redovisade resultat föreslår fullmäktige att resterande 1 584 miljoner kronor förs från resultatutjämningsfonden. Beräkningsunderlaget för vinstdispositionsförslaget framgår av bilagan.

Riksrevisionen har i samband med den årliga granskningen av Riksbankens årsredovisning också granskat vinstdispositionsförslaget även om Riksrevisionen inte har någon skyldighet att uttala sig om förslaget i sig. Riksrevisionen har inte noterat några avvikelser från den använda vinstutdelningsprincipen.

Resultatet för 2018 uppgår till 3 522 miljoner kronor. Fullmäktige beslutade den 15 februari 2019 att lämna följande förslag till disposition av Riksbankens vinst:

- 3 800 miljoner kronor levereras in till statskassan.
- 1 306 miljoner kronor förs till Riksbankens dispositionsfond.
- 1 584 miljoner kronor förs från Riksbankens resultatutjämningsfond.

Fullmäktige föreslår även att inleveransen görs senast en vecka efter riksdagens beslut, lämpligen i samband med att Riksbanken genomför den veckovisa öppna marknadsoperationen.

Fullmäktiges verksamhetsberättelse

Riksbanksfullmäktige har elva ledamöter och lika många suppleanter. Ledamöter och suppleanter utses av riksdagen efter allmänna val för en mandatperiod på fyra år. Fullmäktige väljer inom sig ordförande och vice ordförande.

Fram till och med den 8 oktober 2018 bestod fullmäktige av följande ledamöter: Susanne Eberstein (ordförande), Michael Lundholm (vice ordförande), Hans Hoff, Peter Egardt, Caroline Helmersson Olsson, Olle Felten, Hans Birger Ekström, Anders Karlsson, Roger Tiefensee, Agneta Börjesson och Chris Heister. Suppleanter var Catharina Bråkenhielm, Elisabeth Björnsdotter Rahm, Tommy Waidelich, Oskar Öholm, Ann-Kristine Johansson, Mikael Eskilandersson, Carl B Hamilton, ClasGöran Carlsson, Karin Nilsson, Esabelle Dingizian och Stefan Attefall.

Från och med den 9 oktober 2018 bestod fullmäktige av följande ledamöter: Susanne Eberstein (ordförande), Michael Lundholm (vice ordförande), Hans Hoff, Hans Birger Ekström, Bo Broman, Marie Granlund, Peter Helander, Ali Esbati, Chris Heister, Mikael Eskilandersson och Caroline Helmersson Olsson. Suppleanter var från samma datum Agneta Gille, Jonas Jacobsson Gjørtler, Thomas Strand, Sofia Fölster, Josef Fransson, Mathias Tegnér, Roger Tiefensee, ClasGöran Carlsson, Susanne Ackum (till och med den 18 december), Sammy Almedal och Agneta Börjesson (från och med den 20 november 2018).

Fullmäktiges uppgifter

Fullmäktige utser ledamöterna i Riksbankens direktion och beslutar om deras löne- och anställningsvillkor. Fullmäktige fastställer Riksbankens arbetsordning där Riksbankens övergripande organisation och regleringen av vissa lednings- och beslutsfrågor anges. Fullmäktige beslutar också om utformningen av sedlar och mynt.

Vidare lämnar fullmäktige förslag till riksdagen om hur Riksbankens resultat ska disponeras samt yttrar sig till riksdagen i fråga om direktionsledamöternas ansvarsfrihet.

Fullmäktige har dessutom, enligt förarbetena till ändringar i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank, till uppgift att följa och kontrollera hur Riksbanken bedriver sin verksamhet och hur direktionsledamöterna leder verksamheten. Fullmäktige utövar sin kontroll bland annat genom att fullmäktiges ordförande och vice ordförande är närvarande vid direktionens sammanträden. Ordföranden och vice ordföranden har också rätt att yttra sig under dessa sammanträden, men de har inte förslags- eller rösträtt. Fullmäktige har även en revisionsfunktion vars arbete utförs av externa konsulter.

Fullmäktige lämnar remissyttranden inom sitt verksamhetsområde, och direktionen samråder med fullmäktige om framställningar och formella

skrivelser med förslag till riksdagen och regeringen som avser ändringar i författningar eller andra åtgärder från statens sida.

Ordföranden och vice ordföranden lämnar en redovisning om fullmäktiges arbete inför riksdagens finansutskott. Detta sker vanligtvis två gånger om året.

Fullmäktiges verksamhet under 2018

Fullmäktige sammanträdde vid tio tillfällen under året.

Vid sitt sammanträde den 16 februari 2018 beslutade fullmäktige att förlänga mandatet för Martin Flodén som direktionsledamot i Riksbanken med en mandatperiod på sex år från och med den 22 maj 2018. Fullmäktige beslutade under året om direktionsledamöternas anställningsvillkor och tog även ställning till deras sidouppdrag.

Riksbankens 350-årsjubileum

Riksbanken grundades redan 1668, vilket gör att banken under året fyllde 350 år. Det uppmärksammades med aktiviteter som spred kunskap om Riksbankens roll i svensk ekonomi och om viktiga framtidsfrågor. Målet med aktiviteterna var att öka förståelsen för Riksbankens roll att bidra till en stark och säker ekonomi.

Fullmäktige har löpande fått information om förberedelserna såväl inför som under jubileumsåret. Fullmäktiges ordförande har dessutom deltagit i förberedelserna för jubileumsdagen.

Fullmäktiges ordförande var tillsammans med riksdagens talman Urban Ahlin och riksbankschef Stefan Ingves värd vid jubileumskonferensen i maj, och fullmäktige var med bland de inbjudna. Konferensens tema var Centralbankens roll i dåtid, nutid och framtid. Konferensen hölls i riksdagshuset och avslutades med en jubileumsmiddag i Stockholms stadshus.

Fullmäktige var även inbjudna till det interna firandet i Riksbanken i september där Stefan Ingves och författaren Gunnar Wetterberg höll tal och Riksbanken bjöd på kaffe och tårta.

Under Riksbankens öppna hus i september deltog fullmäktiges ordförande med information om fullmäktiges och direktionens arbete.

I samverkan med fullmäktige tog Riksbanken fram en jubileumsdesignad folder med en 20-kronorssedel, som användes som gåva under jubileumsåret.

Framställningar till riksdagen

Fullmäktige beslutade vid sitt sammanträde den 9 februari 2018 att tillsammans med direktionen lämna en gemensam framställning till riksdagen och föreslå att riksdagen godkänner att Riksbanken får träffa ett avtal med Nobelstiftelsen med rätt för stiftelsen att årligen erhålla ytterligare bidrag (utöver det administrationsbidrag som beslutades om i gåvbrevet från 1968

då priset inrättades) för att täcka de administrativa kostnaderna för prisbedömningsarbetet, central administration och Nobelveckan och Nobel-dagarna som Sveriges riksbanks pris för ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne, Ekonomipriset, medför. Det totala administrationsbidraget ska uppgå till ett belopp som motsvarar en sjättedel av stiftelsens administrativa kostnader för samtliga Nobelpris och Ekonomipriset eller det lägre belopp Riksbanken finner lämpligt. Avtalet ska ge Riksbanken betryggande insyn i och kontroll över användningen av Riksbankens kostnadsersättning. Riksbanken kommer årligen att informera finansutskottet om kontrollarbetet. Riksdagen beslutade den 25 april 2018, i enlighet med finansutskottets förslag, att bevilja Riksbankens framställning.

Fullmäktige föreslog i en framställning till riksdagen hösten 2017 att två professorer i nationalekonomi skulle inrättas. Riksdagen avtog Riksbankens förslag till upplägg men beslutade i vårbudgeten 2018 om anslag till sådana professorer. Vid novembersammanträdet fick fullmäktige information om att Riksbankens jubileumsfond och Vinnova skrivit avtal om anslagsöverföring och att arbetet kring tillsättning av professurerna pågår på jubileumsfonden.

Arbetsordning

Fullmäktige beslutar om Riksbankens arbetsordning. Under året fastställde fullmäktige några redaktionella ändringar i arbetsordningen som gällde namnändringar för revisionsfunktionen och Riksbankens avdelning för betalningar.

Sedlar och mynt

Fullmäktige fick under året löpande information om arbetet med och resultatet av sedel- och myntutbytet samt om inlösen av ogiltiga sedlar. I mars fick fullmäktige del av en slutrapport om sedel- och myntutbytet.

Frågan om bankernas ansvar för kontanter och allmänhetens möjligheter att använda kontanter har diskuterats och berörts av fullmäktige vid ett flertal tillfällen. Anledningen är allmänhetens oro över att inte kunna använda sig av kontanter. Fullmäktige har, på sina sammanträden, vid flera tillfällen uttryckt sin oro över allmänhetens problem att använda kontanter och menar att det är viktigt att bevaka den omstrukturering som i dag sker på betalmarknaden. I samband med direktionens remissyttrande om Riksbanksutredningens delbetänkande Tryggad tillgång till kontanter (SOU 2018:42) delgav även fullmäktige sin syn på frågan genom en anteckning till protokollet. Se avsnittet Remissyttranden nedan.

Fullmäktige informerades även om ett nytt avtal om sedelproduktion.

Remissyttranden

Under året lämnade direktionen sitt yttrande om Riksbankskommitténs delbetänkande SOU 2018:42 Tryggad tillgång till kontanter. Fullmäktige beslutade

att till sitt protokoll den 28 september 2018 anteckna sina synpunkter på delbetänkandet där fullmäktige menade att kontanter är en viktig del i betalningssystemet och att kontanternas roll som lagliga betalningsmedel ska upprätthållas. Fullmäktige menade att det är bekymmersamt att utredningens förslag att banker enligt lag ska vara skyldiga att erbjuda företag möjligheter att göra insättningar men att detta inte också ska gälla för konsumenter. Vidare bör det finnas en symmetri mellan uttags- och insättningsmöjligheter. Enligt fullmäktige bör alla banker och andra kreditinstitut som tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner också vara skyldiga att tillhandahålla kontanttjänster. En sådan skyldighet är också viktig av beredskapsskäl.

Uppföljning av direktionens arbete

Fullmäktige utövade en del av sin kontroll genom att fullmäktiges ordförande och vice ordförande följde direktionens arbete under året, bland annat genom att utnyttja sin rätt att närvara vid direktionens sammanträden och informella möten.

Fullmäktige granskade även direktionen genom sin revisionsfunktion. Transcendent Group AB innehar uppdraget för fullmäktiges räkning till och med den 31 mars 2019. Fullmäktige fastställer årligen en plan för revisionsfunktionens arbete. Under året rapporterade Transcendent Group sina granskningar av Riksbankens styrningsmodell, direktionsledamöternas utövande av tjänst och efterlevnaden av arbetsordningen samt en uppföljande granskning av användningen av mobiltelefoni. Revisionsplanen för 2018/19 omfattar även en granskning av styrningen av informationssäkerhet som kommer att rapporteras första kvartalet 2019.

Fullmäktige fick även information om Riksrevisionens årliga granskning av Riksbankens verksamhet. Riksrevisionen redovisar resultaten av sin granskning för fullmäktige både inför och i samband med fullmäktiges beslut om förslag till vinstdisposition liksom när Riksrevisionen har slutfört sin granskning.

Därutöver har ordföranden och vice ordföranden haft löpande kontakt med Riksbankens internrevision.

Direktionens ledamöter deltog vanligtvis i fullmäktiges sammanträden och redogjorde då regelbundet för viktigare beslut och händelser i Riksbankens verksamhet. De redogjorde exempelvis för den aktuella penningpolitiken och arbetet med att övervaka stabiliteten i det finansiella systemet inklusive cybersäkerhet och informationssäkerhetsfrågor. Direktionen informerade också om läget på de finansiella marknaderna, såväl i Sverige och Europa som globalt. Direktionen informerade även om Riksbanksutredningen.

Vidare fick fullmäktige löpande information om uppföljningen av budgeten och verksamhetsplanen, om uppföljningen av finansiella och operativa risker samt resultatet i kapitalförvaltningen, om utfallet i övrigt av verksamheten och om internrevisionens verksamhet. Även Riksbankens arbete med anledning av den nya dataskyddsförordningen fanns med bland informationspunkterna.

Fullmäktige fick dessutom information om alla de remissyttranden som direktionen beslutade om under året.

Direktionen informerade löpande om viktiga internationella möten och om viktiga diskussioner inom olika internationella organ. Vidare fick fullmäktige information om Riksbankens åtaganden gentemot Internationella valutafonden (IMF).

För att få kompletterande information deltog fullmäktige i temaluncher där direktionen gav fördjupad information i olika aktuella verksamhetsfrågor. De teman som behandlades var det ekonomiska och politiska läget i USA liksom i Sveriges omvärld, Riksbankens arbete med att ta fram en ny strategisk plan, den omfattande utvecklingen som sker på dagens betalmarknad både i Sverige och internationellt liksom Riksbankens arbete med den så kallade e-kronan samt situationen i Storbritannien och landets utträde ur EU (Deputy Governor Sir Jon Cunliffe, Bank of England). I september besökte fullmäktige Tumba bruk och fick en visning av museets utställning om Riksbankens verksamhet under 350 år.

Övrigt

I augusti beslutade fullmäktige att till riksdagens valberedning nominera Kerstin Hessius som styrelseledamot i Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond för en andra mandatperiod om fyra år, från den 1 november 2018. Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget den 16 oktober 2018.

BILAGA

Beräkning av Riksbankens vinstdisposition 2018

1 Beräkning av Riksbankens inleverans till staten

Miljoner kronor

Justering av årets resultat

Årets resultat 2018	3 522
Avgår valutakursvinst	-826
<u>Tillkommer prisvinst bokförd i balansräkningen</u>	<u>3 764</u>
Justerat resultat 2018	6 460

Beräkning av genomsnittligt justerat resultat

Justerat resultat 2014	9 019
Justerat resultat 2015	-1 588
Justerat resultat 2016	8 851
Justerat resultat 2017	1 272
<u>Justerat resultat 2018</u>	<u>6 460</u>
Summa justerat resultat för de senaste fem åren	24 014

Genomsnittligt justerat resultat för de senaste fem åren **4 803**

Beräkning av inleveransbeloppet

80 % av det genomsnittliga justerade resultatet	3 842
<u>Avrundning till hundratal miljoner kronor</u>	<u>-42</u>
Inleverans 2018	3 800

2 Beräkning av överföringen till Riksbankens dispositionsfond

Till Riksbankens dispositionsfond förs

Valutakursvinst	826
<u>10 % av det genomsnittliga justerade resultatet</u>	<u>480</u>
Summa	1 306

3 Beräkning av överföringen från Riksbankens resultatutjämningsfond

Från Riksbankens resultatutjämningsfond förs

10 % av det genomsnittliga justerade resultatet	480
Prisvinst bokförd i balansräkningen	-3 764
Avrundning inleverans	42
<u>Justerat resultat minskat med genomsnittligt resultat</u>	<u>1 658</u>
Summa	-1 584